

MAT Á ÁHRIFUM LAGASETNINGAR*

– sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 24. febrúar 2023

*umfjöllun um einstök efnisatriði misjafnlega ítarleg, eftir umfangi máls og eðli

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um breytingu á lögum um húsnæðismál, nr. 44/1998 (fyrirkomulag hlutdeildarlána). FRN25060125
Ráðuneyti	Félags- og húsnæðismálaráðuneyti.
Stig mats	☒ Frummat, sbr. 1. gr. ☐ Endanlegt mat, sbr. 10. gr.
Dags.	

A. Greining og mat á fjárhagslegum áhrifabáttum fyrir ríkið

1. **Áætluð fjárhagsáhrif fyrir ríkið vegna helstu breytinga og ráðstafana sem felast í fyrirhugaðri lagasetningu, þar sem tilgreindir eru sérstaklega áhrifabættir á fjárhag ríkissjóðs.**

Ekki er gert ráð fyrir að frumvarpið hafi í för með sér aukinn kostnað umfram lánsfjárheimildir.

Samkvæmt 7. mgr. 29. gr. a laga um húsnæðismál eru lánveitingar vegna hlutdeildarlána takmarkaðar við heimildir í fjárlögum til útlánaflokksins hverju sinni og skal leita umsagnar Seðlabanka Íslands við endurskoðun lánsfjárheimilda í tengslum við fjárlagagerð. Hafi heimild samkvæmt fjárlögum verið fullnýtt er HMS óheimilt að samþykkja umsókn um lán þrátt fyrir að umsækjandi uppfylli skilyrði fyrir því. Dugi fjármagn sem til úthlutunar er hverju sinn ekki til að anna eftirspurn eftir lánunum skal dregið úr þeim umsóknum sem uppfylla skilyrði hlutdeildarlána.

Fjárhagsleg áhrif á ríkissjóð eru því takmörkuð.

- Hvaða fjárhagsgreining, rekstraráætlanir, reiknilíkon eða önnur áætlanagerð hefur farið fram við undirbúning fjárhagsmatsins?
Veitt hlutdeildarlán takmarkast við lánsfjárheimildir í fjárlögum.
- Helstu forsendur sem áætlanir byggja á og næmni niðurstaðna fyrir frávikum.
Lánsfjárheimildir á grundvelli fjárlaga.
- Eru fjárhagsáhrif tímabundin eða varanleg?
Takmörkuð fjárhagsáhrif.
- Skorður sem eru settar fyrir útgjöldum og hvatar sem geta haft áhrif á útgjaldaþróun.
Lánsfjárheimildir í fjárlögum.
- Aðskilin umfjöllun um brúttóáhrif á tekjuhlið og gjaldahlið en einnig tilgreind nettóáhrif á afkomu.
Á ekki við.

2. Tekjubreytingar.

- Sjá gátlista fyrir mat á fjárhagsáhrifum.
Á ekki við.

3. Útgjaldabreytingar.

- Sjá gátlista fyrir mat á fjárhagsáhrifum.
Á ekki við.

4. Eignabreytingar.

– Sjá sérstakan gátlista fyrir mat á fjárhagsáhrifum.
Á ekki við.

5. Aðrir áhrifaþættir varðandi ríkisfjármál.

- a) Samræmi við viðmið og sjónarmið um fyrirkomulag á útgjaldastýringu og umbúnað í fjárlögum. Á ekki við.
- b) Samræmi við viðmið um framsetningu fjárlaga og reikningshaldslegan grundvöll samkvæmt lögum um opinber fjármál.
Á ekki við.
- c) Uppbygging skattkerfis og tekjuöflunar ríkissjóðs.
Á ekki við.
- d) Forsendur og umbúnaður þjónustugjalda – lagakröfur.
Á ekki við.
- e) Rekstrarform ríkisstarfsemi.
Á ekki við.
- f) Opinber innkaup og útboð.
Á ekki við.
- g) Eignaumsýsla ríkisins.
Á ekki við.
- h) Réttindi og skyldur ríkisstarfsmanna.
Á ekki við.
- i) Ríkisstyrkir og ívilnanir, þ.m.t. samræmi við reglur ESA, sbr. 61. gr. EES-samningsins. Ath. tilkynningarskyldu með tveggja mánaða fyrirvara.
Á ekki við.

B. Samræmi við útgjaldaramma og fimm ára fjármálaætlun – fjármögnun

1. Hefur verið gert ráð fyrir þeim fjárhagsáhrifum á málaflokk sem leiða kunna af samþykkt frumvarpsins:

- a) í gildandi fjárlögum
Á ekki við.
- b) í fjárlagafrumvarpi komandi árs
Ekki er gert ráð fyrir fjárhagsáhrifum.
- c) í fimm ára fjármálaáætlun ríkisstjórnarinnar
Ekki er gert ráð fyrir fjárhagsáhrifum.

2. Hafi ekki þegar verið gert ráð fyrir útgjöldum við verkefni, hvernig er þá ætlunin að finna þeim stað innan útgjaldaramma málaflokks, t.d. með tilfærslu fjármuna eða með því að draga úr öðrum útgjöldum?

Ekki er gert ráð fyrir fjárhagsáhrifum.

3. Tengist einhver ný eða aukin tekjuöflun verkefninu?

Nei.

C. Efnahagsáhrif – áhrif á atvinnulíf, vinnumarkað og samkeppni

1. Hagræn áhrif á heildareftirspurn og einstaka markaði – hagstjórnarsjónarmið.

Sjá umfjöllun hér að framan um aðkomu Seðlabankans að úrræðinu. Ekki er gert ráð fyrir hagrænum áhrifum að óbreyttum lánsfjárheimildum.

Um er að ræða afmarkaðan hluta byggingariðnaðarins, þ.e. byggingarverktaka sem kjósa að taka þátt í úrræðinu með því að bjóða til sölu með hlutdeildarláni íbúðir sem uppfylla skilyrði um hámarksstærð og -verð hlutdeildarlánaíbúða.

2. Áhrif á fyrirtækjaeftirlit og reglubyrði, hversu mörg fyrirtæki verða fyrir áhrifum og hvers konar fyrirtæki? Einföldun laga eða stjórnsýslu? Leitað umsagnar ráðgjafarnefndar um opinberar eftirlitsreglur, sbr. lög nr. 27/1999?

– Sjá leiðarvísinn „Grunnmat á eftirlitsreglum“

3. Samkeppnisiskilyrði.

- a) Líkur á því að fjöldi fyrirtækja á markaði takmarkist með beinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér einhvers konar einkarétt, leyfiskerfi eða kvóta).
Öllum byggingarverktökum sem uppfylla viðeigandi skilyrði mun standa til boða þátttaka í úrræðinu, óski þeir þess, en fjöldi hlutdeildarlána árlega setur umfanginu ákveðnar skorður á hverjum tíma.
- b) Líkur á því að fyrirtækjum á markaði fækki með óbeinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér aukinn kostnað við inngöngu á markað eða tekur aðeins til hluta starfandi fyrirtækja).
Aðgangshindranir ekki til staðar.
- c) Takmarkanir á möguleikum fyrirtækja til þess að mæta samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin hefur áhrif á verð fyrirtækja eða eðli vörunnar, t.d. staðlar eða ef aðgerðin takmarkar sölusvæði, svigrúm til að auglýsa eða til að ákveða hvernig vara er framleidd).
Aðgangshindranir ekki til staðar.
- d) Takmarkanir á frumkvæði fyrirtækja til að stunda virka samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér að fyrirtæki verði undanþegin samkeppnislögum eða ef fyrirtæki bera skyldu eða eru hvött til að skipta með sér hvers konar viðskiptalegum upplýsingum)
Aðgangshindranir ekki til staðar.

D. Önnur áhrif

1. Áhrif á fjárhag sveitarfélaga, sbr. 129. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 138/2011.

– Ath. að skylt er að leggja slíkt mat fyrir Samband íslenskra sveitarfélaga til umsagnar og tilkynna niðurstöðu máls til samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytisins.

Ekki er gert ráð fyrir að frumvarpið sem slíkt hafi áhrif á fjárhag sveitarfélaga. Haft verður samráð við sveitarfélög um möguleika á aðkomu þeirra að úrræðinu til að liðka fyrir uppbyggingu hlutdeildarlánaíbúða.

2. Áhrif á frelsi til að veita þjónustu (með eða án staðfestu á Íslandi).

– Ath. tilkynningarskyldu til ESA með fjögurra mánaða fyrirvara, sbr. 1. og 2. gr. reglugerðar nr. 666/2011.

3. Áhrif á tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu, sbr. lög nr. 57/2000.

– Ath. tilkynningarskyldu til ESA með þriggja mánaða fyrirvara, sbr. 1. og 2. gr. reglugerðar nr. 666/2011.

4. Áhrif á byggðalög.

Jákvæð áhrif á húsnaðisframboð.

5. Áhrif á frjáls félagasamtök.

Engin.

6. Áhrif á jafnrétti kynjanna.

– Sjá leiðarvísi fyrir mat á jafnréttisáhrifum.

– Sjá greiningarramma fyrir jafnréttismat.

7. Áhrif á lýðheilsu.

Jákvæð að því marki sem aukið húsnæðisöryggi hefur jákvæð áhrif á lýðheilsu.

8. Áhrif á menntun, nýsköpun og rannsóknir.

Engin.

9. Áhrif á möguleika einstaklinga og fyrirtækja til að eiga samskipti þvert á norræn landamæri.

Á ekki við.

10. Áhrif á stjórnsýslu, svo sem hvort ráðuneyti og stofnanir eru í stakk búin til að taka við verkefni.

Á ekki við.

11. Áhrif á stöðu tiltekinna þjóðfélagshópa, svo sem aldurshópa, tekjuhópa, mismunandi fjölskyldugerðir, launþega/sjálfstætt starfandi/utan vinnumarkaðar.

Jákvæð áhrif á tekjulægri heimili og fyrstu kaupendur.

12. Áhrif á umhverfi og sjálfbæra þróun.

Á ekki við.

E. Niðurstaða mats – með vísun í fylgiskjöl ef við á

1. Samandregin niðurstaða fjárhagsáhrifa fyrir ríkissjóð – heildarútkoma varðandi tekjur, gjöld, afkomu og efnahag.

Ekki er gert ráð fyrir að frumvarpið hafi í för með sér auknar lánsfjárheimildir eða kostnaðaráhrif á ríkissjóð.

2. Önnur áhrif en bein fjárhagsáhrif, álitamál eða fyrirvarar sem ástæða þykir til að vekja athygli á.

Á ekki við.

3. Samfélagslegur ávinningur veginn á móti kostnaði og fyrirhöfn (ekki gerð krafa um tölulegt mat).

Að hlutdeildarlánakerfið nýtist sem verkfæri stjórnvalda til að fjölga íbúðum með viðráðanlegum húsnæðiskostnaði og auka möguleika fyrstu kaupenda á íbúðarkaupum.

F. Til útfyllingar vegna endanlegs mats – breytingar frá frummati

1. Voru áform um lagasetninguna ásamt frummati á áhrifum kynnt fyrir FJR?

2. Eru helstu efnisatriði frumvarpsins óbreytt/lítið breytt frá þeim tíma?

3. Ef gerðar hafa verið breytingar umfram það, sbr. það frummat á áhrifum frumvarpsins sem áður var kynnt, hverjar eru þær og hver eru fjárhagsáhrifin?